

(Rozh. ze dne 4. února 1920, Kr I 34/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného Františka S. do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 3. listopadu 1919, pokud jím byl uznán vinným zločinem veřejného násilí v § 81 tr. z. naznačeným a, zrušiv rozsudek, vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Obžalovaný byl uznán vinným zločinem v § 81 tr. z. naznačeným, jehož se dopustil na osobě v § 68 tr. z. jmenované, totiž na vojenské strážní, t. j. vojínu Josefu P. ve výkonu jeho služby. Nalézací soud zjistil v tomto směru, že Josef P., tehda voják u strážního oddělení v P., byl právě vystřídán ze služby u muničního depa, když ho vyzval nějaký desátník od vojenské policie ku pomoci proti obžalovanému, že P. zakročil proti tomuto jako vojenský policista ve výkonu své služby, neboť byl v plné uniformě a byl dožádán výslovně oním nezjištěným desátníkem o pomoc, tento pak byl vojenským policistou a proti obžalovanému služebně zakročoval. To však s hlediska § 1 tr. z. nestačí. Jen tehda by bylo možno míti za to, že P., voják u strážního oddělení, se nalézal v daném případě ve výkonu služby, kdyby úkon, jež předsevzal, náležel v okruh práv a povinností, jež mu příslušely na základě platných předpisů, zejména rozkazů nadřízených orgánů. S tohoto hlediska bylo věc řešiti, zejména přihlíží-li se k hájení se obžalovaného, že nevěděl, že voják P. má službu, že pochybuje, že byl za ním vyslán, by mu krávu vrátil, a že nechtěl žádného služebního úkonu mařiti. Je zjištěno, že obžalovanému bylo nařízeno předvedení krávy zrekvírované pro vojenskou správu v P., že, když byla předvedena k městské váze, jal se ji obžalovaný odvádět domů, že P. za ním běžel, krávu chytil za rohy, by obžalovaného zdržel, že ho však tento v tom uhodil holí do hlavy, až mu prorazil kůži a způsobil krvavou jizvu. Že by tento úkon byl služebním úkonem Josefa P. ve smyslu shora uvedeném, ze zjištění, obsažených v rozsudku nikterak neplyne. Je zjištěno, že byl P. právě vystřídán ze strážní služby u muničního depa. V tom tedy záležel jeho služební úkon jako vojen. strážce. Okolnost, že byl vyzván od nějakého desátníka od vojen. policie ku pomoci proti obžalovanému, není rozhodna a nemůže nikterak odůvodniti závěr, že by se byl P. nalézal proto ve službě. Není ani zjištěno, že by onen desátník byl představeným Josefa P. Skutková zjištění prozrazují mezery, jež působí neúplnost rozsudkového výroku a zmatečnost dle § 281, č. 5 tr. ř. V tom směru jest stížnost důvodna.

Čís. 123.

Rozsudku občanského trestního soudu, vynesenému nad osobou, podrobenou pravomoci trestních soudů vojenských, čeliti lze řádnou zmateční stížností a to dle povahy případu buď dle § 281 č. 9a) nebo dle § 281 č. 9b) tr. ř.

Příslušností k bývalé rakouské armádě není odůvodněna pravomoc čsl. vojenských trestních soudů. K tomu jest třeba presentace v čsl. armádě.

(Rozh. ze dne 5. února 1920, Kr I 253/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného Františka K. do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 20. března 1920, jímž tento obžalovaný uznán byl vinným zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. z. a přestupkem proti veřejným zřízením a opatřením dle § 312 tr. z., takto právem:

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti rozsudku číselně zmatečnost dle § 281 č. 9 lit. a) tr. ř., poněvadž prý bylo jím rozhodnuto o trestním jednání, pro které nejsou příslušny občanské soudy; obžalovaný jest prý dosud a byl zejména i v době činu aktivním vojínem, podrobeným právomoci soudů vojenských, takže prý trestnost řízení proti němu provedeným porušen byl předpis § 60 tr. ř. a řízení to jest zcela neplatné. — Dlužno především rozřešiti otázku, zda vývody těmito jest, jak to vyhledmoci soudů vojenských, takže prý trestním řízením proti němu provede-1877 č. 3 ř. z. z roku 1878, dolíčen po zákonu některý ze zmatek § 281 č. 1 až 11 tr. ř. Otázka, zda a pod jakým hlediskem lze řádnými opravnými prostředky zjednatí nápravu proti rozsudku občanského soudu trestního, vynesnému nad osobou, jež podrobena jest právomoci trestních soudů vojenských, vyhrocena byla ponejvíce v otázce, jak dalece lze v řádném opravném řízení odporovati výroku občanského soudu trestního o tázce jeho věcné příslušnosti. I poukazováno k tomu, že jednak zákon z pravidla vyhrazuje konečné vyřízení této otázky procesuálníma období vydání v obžalovanost (§ 219 tr. ř.), jednak, že jako jedinou výjimku připouští případ, kde výrokem nalézacího soudu byla by věc neprávem přesunuta z příslušnosti sborového do příslušnosti porotního soudu (§ 281 č. 6 tr. ř.). Další postup myšlenek byl pak tento: Poněvadž případ, o který se jedná, nespadá pod hledisko § 281 č. 6 (§ 468 č. 3) tr. ř., a jiný ze zmatek, jež v § 281 tr. ř. výlukou jsou vypočteny, nepřichází vůbec v úvahu, není náprava řádnými opravnými prostředky vůbec možna. Než předpoklad, že jedná se zde o otázku příslušnosti občanského soudu trestního ve smyslu dotčených předpisů zákona, jest pochybeným a touto pochybeností základu hrouť se celá budova na základě tom postavená. Řečený předpoklad nachází zdánlivou oporu v nadpisu §§ 60 a 61 tr. ř., znějícím »II. Příslušné soudy zvláštní (Besondere Gerichtsstände)«, V pravdě však nejedná se v těchto případech o zvláštní soudy příslušné, nýbrž o zcela zvláštní poměry, jimiž působnost trestního řádu v příčině jistých osob jest vyloučena, jmenovitě pokud jde o osoby vojenské, vyloučena na prospěch orgánů, jež jsou sice rovněž soudy, ale jichž příslušnost není upravena řádem trestním a před nimiž nekoná se řízení dle předpisů řádu trestního. Nelze proto předpisů trestního řádu, jenž platí výlučně jen pro soudy trestní občanské (čl. I. uvoz. zák. k tr. zák.) použiti na případ, o který se jedná a nemá zde místa zejména ani ustanovení § 219 ani § 281 č. 6 tr. ř. Tím však není řečeno, že případ nehodil by se vůbec pod žádné s hledisk § 281 tr. ř. Dlužno spíše dále rozeznávat dva případy: a) vynesl-li občanský soud trestní ohledně osoby vojenské rozsudek o trestním činu, jenž občanskému právu trestnímu jest

vůbec cizí, nebo jest mu znám v jiné podstatně odchylné podobě, nebo b) vynesl-li rozsudek o trestním činu, jehož skutková povaha týmž způsobem jest ohraničena jak v občanském, tak ve vojenském trestním právu. V tom případě byl by rozsudek zmatečným již podle § 281 č. 9 a) tr. ř., ježto občanský soud nesprávně řešil otázku, zda skutek zakládá trestní čin, patřící ku příslušnosti soudů, poněvadž, jak řečeno, soudy míní se zde pouze občanské soudy trestní, k nimž jedině vztahují se předpisy trestního řádu a skutek nemůže zakládati trestního činu, o němž by těmto soudům náleželo rozhodovati. V druhém případě šlo by o zmatek dle § 281 č. 9 b) tr. ř., poněvadž trestný čin o sobě patřil by sice před občanský soud trestní, ale stíhání jeho před těmito soudy jest pro osobní poměr obžalovaného zvláštními předpisy vyloučeno. Jelikož pak v případě našem jde o zločin veřejného násilí dle § 81 tr. z., jehož skutková povaha se kryje se skutkovou povahou zločinu dle § 358 voj. tr. z., doličuje zmateční stížnost, namítajíc, že rozsudek soudu první stolice jest zmatečným, poněvadž obžalovaný nepodléhal pro čin, který se mu klade za vinu, pravomoci občanských trestních soudů, nýbrž soudů vojenských, v pravdě zmatek podle § 281 č. 9 b) tr. ř. K náhledu generální prokuratury, že případný nesprávný výrok občanského soudu trestního v otázce právě naznačené nezakládá vůbec žádného ze zmatků § 281 tr. ř. a že mu nelze tudíž čeliti řádnou zmateční stížností, nýbrž že výrok takový zakládá t. zv. nezhojitelnou zmatečnost, kterou lze napravit pouze mimořádným opravným prostředkem zmateční stížnosti k zachování zákona, nelze proto přistoupiti a jejímu návrhu, by zmateční stížnost, o kterou se jedná, byla, kdyžť nedoličuje žádného ze zmatků uvedených v § 281 č. 1 až 11 tr. ř., zavržena již podle § 4 č. 1 a § 1 č. 2 zák. ze dne 31. prosince 1877, č. 3 ř. z. z roku 1878, nebylo lze vyhověti. Slušelo ji spíše vyřídití věcně, při čemž se nesetkala s úspěchem.

Zmateční stížnost uvádí, že obžalovaný jest dosud aktivním vojínem a tudíž podroben pravomoci vojenských soudů proto, že po převratu 28. října 1918 odešel svémocně z vojenské služby u bývalé armády rakousko-uherské a že dosud nebyl ani jeho ročník ani on sám vládou Československé republiky demobilisován. Ale obžalovaný dovolává se tu svého starého poměru vojenského, který zanikl, pokud jde o příslušníky Československé republiky, státním převratem ze dne 28. října 1918, zvláště když poslední rakouský vladař, vzdav se výkonu svých vladařských práv, sprostil zejména i všechny bývalé rakouské vojíny jejich služební přísahy a bývalá armáda rakousko-uherská přestala existovati. Tím okamžikem vrátil se obžalovaný do svého občanského života a podléhá odtud obecným soudům trestním, a to bez ohledu na to, byl-li snad nad to novou vládou demobilisován čili nic. Rozhodno jest, že obžalovaný vojenské služby ve vojsku republiky Československé dosud nenastoupil čili ve smyslu § 12 voj. ř. tr. k aktivní službě ve vojsku československém presentován nebyl. Ve směru tomto uvádí sám ve zmateční stížnosti, že dosud do služby vojenské (t. j. ve vojsku československém) volán nebyl a kromě toho bylo též dotazem u příslušného vojenského jeho tělesa zjištěno, že tam jako voják veden není. Obžalovaný není tedy vojínem a nebyl jím v době činu (dne 11. ledna 1919). Jest tedy zmateční stížnost jeho bezdůvodná.